

A phacélia iránti megnövekedett érdeklődés ösztönözte a megfelelő herbicidok keresését.

Автор(и): ас. д-р Мария Петрова, ИРГР Садово

Дата: 08.09.2020 Брой: 9/2020

A fácelia (*Phacelia tanacetifolia* Benth.) egy egyéves lágyszárú, méhlegelő növény a vízlevelűfélék (*Hydrophilaceae*) családjából. Egyszerű vagy elágazó szárú, kopasz vagy szőrös, magassága 20-80 cm. Levelei váltakozó állásúak, általában egyszerűek vagy kétszeresen szárnyaltak. Virágai ülők vagy rövid kocsányúak, skorpiódszerű egyágú bogernyőben állnak. A csésze 5-8, tövükön összenőtt, a lebenyek között függelék nélküli, sűrűn szőrös csészelevélből áll. A párta korong alakú vagy harang alakú, átfedő lebenyekkel. A porzók hosszabbak a pártaánál, tövükön függelékekkel. Termése kétrekeszű tok, két-négy maggal. A fácelia eredeti előfordulási területe Észak-Amerika, de Európában és Ázsiában széles körben termesztik. Bulgáriában nagyon korlátozott területeken termesztik (Yordanov, 1982; Bizsev és mtsai., 2003).

Az utóbbi években megnőtt az érdeklődés a fácelia iránt, ami ösztönzőleg hatott a megfelelő gyomirtószeres keresésére, amelyek kedvezően hatnának a fácelia magtermésére.

2018 áprilisában egy táblakísérletet állítottak fel egy, bolgár eredetű fácelia akceszióval (B8E0166) az IPGR kísérleti területén Sadozóban. A kísérletet két véletlenszerű ismétlésben, összesen 10 m² területen, 12 cm sor távolsággal és 1 kg/ha vetési aránnyal állították fel. A vetés előtt vagy után nem alkalmaztak talajherbicideket. Három herbicidet teszteltek egyszeri alkalmazásban (a gyártó ajánlása szerint) – Sirtaki SC, Select Super 120 EC és Bismarck SC, 6 ml herbicide 6 l vízben oldva. A növényzetet akkor kezelték, amikor a növények elérték a 10 cm-es magasságot, a rügyképződés előtti stádiumban. A növényzet vizuális értékelését 14 nap után végezték. Meghatározták a herbicidekkel kezelt parcellákról származó fácelia magtermését és átszámították egységnyi területre – kg/ha.

Megállapították, hogy amikor a növényzetet Sirtaki SC-vel kezelték, az átlagos magtermés 29,6 kg/ha volt. A növények normálisan fejlődtek és elérték a szokásos 50–65 cm-es magasságukat. A másik két herbicidekkel (Select Super 120 EC és Bismarck SC) kezelt parcellák termése nagyon kevésbé különbözött és nem haladta meg a 13,3 kg/ha-t. A kezeletlen parcellákon, az egy- és többéves lágyszárú és széles levelű gyomok súlyos fertőzése miatt, a fácelia növények gátolt növekedést mutattak és 15–20 cm-es magasság jellemezte őket.

Erősen gyomosodott, egy- és többéves lágyszárú és széles levelű gyomokkal fertőzött fácelia állomány esetén, a vetés előtti és utáni herbicidek alkalmazása nélkül, ajánlott a szelektív Sirtaki SC herbicide használata, amelynek hatóanyag-tartalma 360 g/l klomazon, 15 ml/15 l víz per hektár arányban. Ez nem befolyásolja a fácelia vegetációját és nincs negatív hatása a magtermésre.

A kultúrnövények vadon élő rokonainak tanulmányozása, mint a jelen vizsgálatban is, ahol a tárgy a fácelia, fontos prioritás a bolgár eredetű növényi genetikai erőforrások megőrzésével és kezelésével kapcsolatos tudományos tevékenységekben. A bolgár anyagok különösen fontosak a fácelia nemesítési munkájához, mivel olyan agrobiológiai jellemzőkkel rendelkeznek, amelyek megfelelnek hazánkban alkalmazott mezőgazdasági gyakorlatnak és a természeti-klimatikus viszonyoknak.

A fáceliáról, mint a bolgár eredetű növényi genetikai erőforrások megőrzése és kezelése szempontjából fontos méhlegelő növényről, bővebben tájékozódhat a "Növényvédelem" folyóirat 7/2020-as számában.